

УДК [94 : 930.85] (477) «1917/1927»

ЕВОЛЮЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СВЯТКОВОГО КАЛЕНДАРЯ У ПЕРШІ ПОРЕВОЛЮЦІЙНІ РОКИ (НА МАТЕРІАЛАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ)

Юлія Матухно

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Україна, м. Дніпро, проспект Гагаріна, 72
e-mail: jmatukhn@ukr.net

Радянське свято у період існування СРСР завжди було способом долучення громадян до традицій, ідей і цінностей соціалістичної ідеології. Заідеологізованість була закладена у сутності свята, а лідери країни спиралися на традиційні елементи святкування, надаючи їм відповідних значеннєвих відтінків і змістовного наповнення.

Безсумнівно, що радянська влада активно використовувала свята для здійснення ідеологічної обробки населення, насамперед тієї його частини, яка була критично налаштована стосовно неї та була потенційним джерелом опозиційних настроїв. Що стосується території України, на більшій частині якої більшовицький режим був встановлений до кінця 1920 р., то тут носієм таких настроїв були, насамперед, мешканці Півдня, де було досить багато можливих селянських господарств, жили представники значного числа національних меншин (німці, євреї, болгары, греки, татари, гагаузи), а також носії різних вірувань, котрі не сприймали нову владу, особливо її антирелігійну політику. Для мінімізації цих настроїв більшовики мусили вдаватися як до прямого тиску і репресій, так і до ідеологічної мімікрії.

Вивчення еволюції радянського святкового календаря було започатковано ще у період СРСР [4; 7]. Паралельно з цим у США та Західній Європі виходить низка праць і публікацій, присвячених дослідженню радянської святкової культури. Такі фахівці, як Ш. Фітцпатрік, С. Дейвіс, Й. Хеллбек, Л. Вайола, М. Рольф та ін. [10; 11; 13] заклали та розвинули основи для формування західної школи вивчення радянських свят. Досить активно святковий календар періоду досліджується й у незалежній Україні [3; 5].

Метою даної статті є окреслення основних засад еволюції радянських свят у перші роки після захоплення більшовиками влади в Україні. При цьому в якості територіальних рамок дослідження обраний південний регіон нашої держави як найбільш багатоетнічний і полікультурний, а отже – специфічний з огляду на

сприйняття населенням нового святкового календаря.

Свята є важливим складником матеріальної та духовної культури будь-якого народу. До їх вивчення зверталася низка як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Зокрема, свята та святкова культура розкриваються як одна з основних форм колективної поведінки, намагань вираження свідомого та підсвідомого. З огляду на вказане стає зрозумілим чому держава намагається регламентувати свята, оскільки вбачає у них інструмент впливу на масову свідомість і масові настрої [11, с. 48].

Знану увагу масовим святам, які були поширені у радянський період, приділяли західні вчені, зокрема Ш. Плаггенборг, Дж. фон Гелдерн, Р. Кайуа. Так, Ш. Плаггенборг у праці «Революція і культура. Культурні орієнтири у період між Жовтневою революцією й епохою сталінізму» пов'язує виникнення й еволюції радянських свят зі зміною форми правління у країні. Свята перетворюються на своєрідну форму легітимізації влади більшовиків. Крім того, важливо пам'ятати, що у СРСР існував свій набір ідейних символів, які влада пропонувала народу як обов'язкові [10, с. 297].

Дж. фон Гелдерн у науковій розвідці «Більшовицькі свята 1917-1920» також намагається дослідити феномен легітимізації соціалістичної системи через набір символів і масові святкування. При цьому він стверджує про формування нової аксіологічної системи, яка містила у собі не лише цілком модерні на той час цінності (диктатура пролетаріату тощо), але й символи Великої Французької революції («Свобода, рівність, братерство») і навіть старі символи, які дісталися від епохи царизму (наприклад, окремі релігійні свята, що збереглися як обов'язкові для святкування до кінця 1920-х рр. і були жорстко заборонені лише у період сталінського тоталітаризму) [13, р. 141].

Французький антрополог Р. Кайуа проводить паралель між святом і війною як найбільш точним його аналогом [6]. «Війна й свято цілком подібні: вони обидва відкривають

собою період підвищеної соціалізації, тотального усупільнення знарядь, ресурсів і сил; вони переривають собою час, коли індивіди діють кожний сам по собі, у безлічі різноманітних областей» [6].

Одним із перших заходів більшовиків після їх приходу до влади внаслідок перевороту в Петрограді у сфері перетворення духовного життя суспільства та формування «нової пролетарської культури» став Декрет Ради народних комісарів від 20 січня 1918 р. «Про свободу совісті, церковних і релігійних громадах». Наступним заходом стала реформа старого календаря, яка не лише робила більш зручним міжнародне співробітництво, але й мала важливе політичне значення, оскільки була спрямована на повне усунення традицій, на які спиралася інститут самодержавства та церква. Запровадження нового календаря сприяло створенню й закріпленню революційних свят. 24 січня 1918 року на засіданні РНК був затверджений спеціальний «Декрет про запровадження західноєвропейського календаря». Природно, що з переходом на новий календар дні та дати колишніх свят перемістилися, і з'явилася можливість створення нової святкової системи.

Вже у квітні 1918 р. почалася підготовка до урочистого святкування першого радянського революційного свята (1 травня). Безпосередньо перед святкуванням, а саме 26 квітня, було випущено «Звернення ВЦВК до всіх губернських, повітових, волосних Рад про вжиття заходів з організації першотравневого свята й про його гасла» [4, с. 74].

2 грудня 1918 р. були прийняті правила РНК «Про щотижневий відпочинок і святкові дні». Дотримання встановлених щотижневих днів відпочинку було обов'язково для всіх трудящих, окрім зайнятих на підприємствах, діяльність яких за своїм характером була безперервною. Робота заборонялася у наступні святкові дні, присвячені спогадам про історичні та суспільні події: 1 січня – Новий рік; 22 січня – день 9 січня 1905 року; 12 березня – повалення самодержавства; 18 березня – день Паризької комуни; 1 травня – день Інтернаціоналу; 7 листопада – день Пролетарської революції. Відповідно до цього рішення революційні свята набули узаконеного характеру, стали офіційними загальнодержавними святами.

Перехід СРСР до нової економічної політики у 1921 р. спричинив певне пом'якшення режиму, у т.ч. і в ідеологічній сфері. Водночас курс на витіснення релігійних свят новими

лишався сталим. Зокрема, вже у 1923 р. з'явився циркуляр ЦК партії більшовиків про посилення атеїстичної пропаганди під час Великодня. Із 1924 р. Московської Радою робочих депутатів були скасовані Хрещення (19 січня) і Благовіщення, (7 квітня), а замість них встановлені 2 травня й 8 листопада, які виявилися другими вихідними святами до 1 травня та 7 листопада відповідно.

Специфічною рисою радянської України починаючи із заснування Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР) у 1919 р., було існування потужних антибільшовицьких настроїв практично у всіх прошарках населення. У сільських регіонах діяли повстанські загони махновців, а серед міської інтелігенції та заможних прошарків суспільства ще була жива пам'ять про білогвардійський режим. Зрештою, свідоме українство краю лишалося на боці УНР. Тому, на думку більшовиків, вказана ситуація вимагала потужної ідеологічної, у т.ч. емоційної обробки місцевого населення, одним із основних інструментів чого мала стати нова святкова політика [12, с. 230].

Переходячи до розгляду специфіки впровадження нового святкового календаря у південних регіонах УСРР, слід вказати, що, як стверджує О. Акунін, «даний регіон як предмет дослідження відзначається спільністю, що пов'язана з особливостями історичного розвитку, соціально-економічними та культурними традиціями Північного Причорномор'я, перебуванням більшості районів означених областей у межах однієї Херсонської губернії, згодом у межах Одеської губернії (до 1925 р.)» [1, с. 49].

Закінчення воєнних дій у 1920 р. та перехід до мирного життя створили умови для активної радянзації Півдня УСРР. Немаловажну роль у цьому процесі відіграли радянські державні свята, які заповнювали революційний простір відповідними концептами, залучали населення до нових культурних практик, демонстрували основи «пролетарської культури».

Масовий характер свят нового типу передбачав їхню видовищність і масштабність, оскільки по-іншому не можна було привернути увагу широких верств населення. Влада залучала кращі культурно-просвітні сили, розробляла ретельні плани, виділяла необхідні кошти для влаштування першотравневого свята й інших «червоних днів».

Наприклад, підготовка до першого післявоєнного 1 травня в Одесі почалася 8 квітня 1921 р. У цей день на засіданні міського комі-

тету більшовицької партії розглядалося питання про святкування Дня Інтернаціоналу. На ньому було ухвалено рішення про створення комісії із завідувачів організаційно-інструкторського відділу, агітпропу та жіночого відділу, яким поручалося до 15 квітня представити план святкування [8, с. 57]. Підготовка до свята не обійшлася і без генеральної репетиції основних заходів, до яких були залучені усі мистецькі установи та колективи, які мали брати участь в урочистостях.

Перше святкування 1 травня у Херсоні відбулося в 1921 р. і розпочалося воно з параду військовослужбовців і курсантів (об 11-й годині), потім слідувало відкриття нового пам'ятника у центральному парку міста (Покровському). Масовий характер свята підкреслювався участю у параді не лише армійських музикантів, але й місцевих музичних колективів міста (об'єднань комсомольців, робітників, інтелігенції).

У другій половині дня проводилися культурно-дозвільні заходи. З 5 годин вечора по місту починали роз'їжджати летучі мітинги-концерти, пересувний цирк, гімнастичні ігри. Для них були розроблені спеціальні маршрути [8, с. 72].

Участь у святі брали й діти. Частина дітей дошкільного віку відправлялася на прогулянку на пароплаві по Дніпру, а для інших проводилися гуляння. У дитячих будинках власними силами адміністрації та дітей повинні були влаштовуватися концерти й ігри.

Залучення дітей до участі у нових святах мало величезне значення для партійно-державних органів Півдня України. У першу чергу це було обумовлено тим, що радянські свята відігравали важливу роль у політичній соціалізації підростаючого покоління. Завдяки цьому згодом діти стали не тільки повноправними учасниками Дня Інтернаціоналу й інших радянських торжеств, але й провідниками соціалістичних ідей, а також активними помічниками організаторів свят (насамперед, комсомольці та піонери).

Першотравневе свято у 1921 р. у Миколаєві було ознаменоване військовим парадом, багатотисячною демонстрацією, урочистим мітингом і народними гуляннями. Військовий парад проводився на центральній площі, над якою у цей час виконувалися показові польоти на аеропланах. Увечері на центральній площі відбулася театралізована вистава у чотирьох сценах.

По мірі нагромадження досвіду проведення радянських свят організатори стали варіюва-

ти їхній зміст. Новою формою святкування у 1922 році виявилось масштабне декорування міста червоними прапорами й іншою радянською символікою, причому не лише офіційних організацій, але й навіть комерційних установ [3, с. 195].

Місцева влада прекрасно розуміла, що жителі Миколаєва, як і багатьох інших міст Півдня України, ще не настільки свідомі, щоб їм можна було повністю довірити декорування свята. Тому в наказі призначалися відповідальні за прикрашення. До них були віднесені начальники, завідувачі різних установ, власники торговельних підприємств, власники будинків і будинкові комітети. Спостереження за виконанням наказу покладалося на коменданта міста, міліцію та квартальні комітети, які повинні були суворо стежити за втіленням намічених заходів у життя.

Святкування Дня Інтернаціоналу на Півдні України у 1922 р. проводилося протягом двох днів (30 квітня й 1 травня). В Одесі у перший день свята з 7 годин вечора у всіх робочих клубах влаштовувалися вечори спогадів, що складалися із двох відділень. Перше відділення було присвячено спогадам стосовно проведення святкування Дня Інтернаціоналу в епоху царизму, коли стара влада боролася з більшовицьким підпіллям. Друге відділення опікувалося проведенням концертів для місцевого населення. 1 травня проходила головна частина свята Дня Інтернаціоналу, коли відбувався парад за участю частин Червоної армії, розміщених в Одесі та її околицях. Завершували святкування народні гуляння у вечірній час.

Слід звернути увагу на формування з 1922 р. важливої першотравневої традиції відзначати День Інтернаціоналу протягом двох днів. Оскільки в офіційному календарі тільки 1 травня мало статус законодавчо закріпленого вихідного дня, то урочисті заходи, присвячені свята, переносилися на вечірній час, щоби зробити їх доступними для основної маси населення. Однак поволі у суспільній свідомості формувалася ідея святкування Дня Інтернаціоналу протягом більше ніж одного виділеного вихідного. Це дозволило до кінця 1920-х рр. законодавчо розширити День Інтернаціоналу до двох днів (1 і 2 травня) та зменшити загальну кількість релігійних свят.

Про особливості святкування Дня Інтернаціоналу в Миколаєві у 1923 р. інформує звіт про роботу агітпропу міськкому. Із нього можна довідатися, що святкування Першого травня пройшло у відділі з великим підйомом та організовано. На мітингах по відділу були при-

сутні понад 70 тисяч осіб. Майже всім представникам шефських гнізд були вручені прапори під час параду. Під час першотравневого торжества відзначалася масова присутність жінок-селянок, одягнених у святкові вбрання. У руках вони тримали букети бузку. За словами жителів, такої величезної кількості народу, який був присутній на святі 1 Травня, вони не бачили ніколи у своїх селах.

У наступний період для ефективного керівництва підготовкою й організацією Дня Інтернаціоналу на Півдні України створювалися спеціальні губернські комісії, які об'єднували у собі партійних і громадських діячів. При районах, а також на підприємствах і в установах за прикладом губернської комісії організовувалися свої першотравневі комісії.

На засіданнях Одеської губернської комісії у 1926 р. увага акцентувалася на необхідності того, щоб першотравневе святкування одержало своє вираження в особливо ретельній його підготовці, у проведенні й організації першотравневих вечорів, гулянок, видовищ, масових постановок тощо, як способів залучення до першотравневого свята основної маси робітників, селян і молоді [8, с. 135].

Прагнення якнайкраще організувати святкування Дня Інтернаціоналу було характерне не тільки для Одеси, але й для Херсону. Так, план проведення 1 травня 1925 р. у місті відрізнявся тривалістю (протягом 3 днів), різноманітністю заходів та орієнтацією на різні соціальні групи. Увесь період святкування був докладно регламентований владою більшовиків. Будинки декорувалися червоними прапорами, а з вечора для населення міста розпочиналися урочистості у громадських місцях. Додатково приваблювало громадян те, що відвідування кінотеатру й театру у цей час у місті було безкоштовним.

Поступово у південних районах УСРР складалася певна схема святкування Першого травня (як правило вона передбачала відзначення свята упродовж трьох днів – із 30 квітня по 2 травня). Так, перший день був присвячений заходам за участю військових (це були паради, приведення до присяги новобранців Червоної армії), а потім проводилася загальноміська демонстрація. Вечір 30 квітня проходив у відвідуванні населенням кінотеатрів і клубів (традиція першотравневих вечорів). Інші два дні (власне 1 і 2 травня) відбувалися народні гуляння, маївки, відкриті концерти, театральні виступи і показ фільмів. Зрозуміло, що при цьому місцевий комуністичний актив ставив собі за мету охопити якомога більшу кількість

людей.

Звичайно, традиція проведення «червоних свят» на Півдні України проходила складний період становлення і не все, особливо на місцевому рівні, проходило на належному організаційному й культурному рівні. Та й сам рівень організаторів із числа місцевого партійного і комсомольського активу викликав низку запитань.

Так, Г. Ледох у статті «Про характер наших свят» висловив низку зауважень на адресу радянських торжеств: «На досвіді проведення наших урочистих засідань, свят, демонстрацій постійно доводиться відзначати однакове явище: усі вони дуже слабо обставлені з боку організаційного й з боку впливу на почуття, на емоції. Наші свята, у більшості, носять сухий офіційний характер. Це відбувається аж ніяк не тому, що вони по суті сухі, а тому, що ми не вміємо звернути досить велику уваги на характер їх проведення. Наші урочисті засідання, концерти, демонстрації так первісно, так примітивно обставлені, що просто доводиться дивуватися, як можна на шостому році існування диктатури пролетаріату так мало піти вперед щодо цього» [4, с. 92].

Критика на адресу організаторів свят була почута, оскільки вже у 1927 р. були здійснені спроби змінити сценарій Дня Інтернаціоналу. Місцевим комісіям рекомендувалося заготовлювати до першотравневої демонстрації прапори, гасла, плакати, створювати хоріві групи, оркестри для її поживавлення. Складовою частиною Дня Інтернаціоналу стають маївки, які організовуються профспілками у встановлені для того місцях.

Одним із способів поживавлення радянських торжеств були карнавальні ходи. Вони супроводжувалися демонстрацією живих картин, композицій, складених з плакатів, статичних фігур, макетів. Тематика композицій була підпорядкована, по-перше, пропаганді економічних завдань, що стоять перед країною, і досягнутих успіхів, по-друге, політичній агітації (зображення капіталізму, поразок західних країн, карикатур політичних діячів, які ведуть антирадянську діяльність).

Відомо, що нове свято Першотравня досить часто збігалось з Великоднем – найважливішим святом православного українства. Антирелігійний характер комуністичної влади примушував її боротися з проявами релігійності, витісняючи традиційні святкові дні новими. Тому, оскільки один із перших збігів Дня Інтернаціоналу та Великодня припав на 1921 р., саме з цього часу починається і впро-

довж усіх 1920-х рр. триває «боротьба зі старим на користь нового».

Виходячи із аналізу наявних матеріалів автор дійшла таких висновків:

– Вивчення становлення й розвитку святкового календаря у період першого десятиліття більшовицької влади на території України здійснюється у рамках історичної геортології. Масові свята й видовища, у силу своєї масштабності, інтегративності, загальнодоступності займають особливе місце в ієрархії радянської святкової культури. Масові свята можна віднести до двоїстих явищ, що зберігають вихідний синкретизм художнього й утилітарного начал.

– Відразу ж після більшовицького перевороту в Росії виникли нові революційні свята. День Паризької комуни, День І Інтернаціоналу, День пролетарської революції були узаконені й одержали офіційний статус. Після встановлення нової влади в Україні зазначений святковий календар був поширений і на територію УСРР.

– Загалом еволюція радянських свят у південній частині УСРР впродовж 1920-х рр. пройшла 2 етапи – період «військового комунізму», наслідком якого став голод 1921-1923 рр. і період нової економічної політики. Якщо на першому етапі святкова політика проводилася більшовицьким режимом жорстко і долаючи опір населення, то у період НЕПу стан справ дещо пом'якшився.

– Із самого початку радянські державні свята на Півдні України містили у собі досить сильний елемент примусу. Зокрема, обов'язковим було залучення тих груп населення, які становили основу радянської влади на місцях (до них, зокрема, відносився партійний і комсомольський актив, представники військових структур і робітництва, а у сільській місцевості – так звані «незаможники»). Своїм прикладом вони мали захоплювати тих,

хто займав нейтральну позицію щодо радянської влади або сумнівався в її легітимності.

Серед перспективних напрямів дослідження у даному питанні є компаративний аналіз еволюції українського святкового календаря у південних та інших регіонах нашої країни у перше десятиліття після встановлення радянської влади. Крім того, продуктивним було б звернення до такого питання як рівень поширення серед населення південних регіонів України прихованого святкування традиційних свят, у першу чергу, релігійних.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Акунін О.С. Становище селянства півдня України в 20-х – першій половині 30-х років ХХ ст.: морально-психологічний аспект // Наукові праці: Науково-методичний журнал. 2007. Вип. 61. С. 49-52.
2. Бравина М.А. Праздничная культура в контексте государственных преобразований Советской власти // Вестник Московского государственного педагогического университета. Сер. Ист. науки. 2010. № 1 (5). С. 53-61.
3. Гаєвська Т.І. До питання становлення радянської святкової культури // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2012. № 1. С. 194-198.
4. Генкин Д.М. Массовые праздники. Москва, 1975. 140 с.
5. Дмитрієнко М.Ф. Геортологія в системі спеціальних історичних дисциплін: теорія, джерела та методи досліджень // Український історичний журнал. 2002. № 3. С. 34-61.
6. Кайуа Р. Миф и человек. Человек и сакральное. Москва: ОГИ, 2003. 296 с.
7. Луначарский А.В. О массовых празднествах, эстраде и цирке. Москва: Просвещение, 1981. 429 с.
8. Нариси повсякденного життя радянської України в добу непу (1921-1928 рр.): колективна монографія: в 2 ч. / відп. ред. С.В. Кульчицький. Ч. 2. Київ: Інститут історії України НАН України, 2010. 382 с.
9. Орлов О.Л. Праздничная культура России. Санкт-Петербург: КультИнформПресс, 2001. 160 с.
10. Плаггенборг Ш. Революция и культура. Культурные ориентиры в период между Октябрьской революцией и эпохой сталинизма. Санкт-Петербург: Журнал Нева, 2000. 416 с.
11. Рольф М. Советские массовые праздники. Москва: РОССПЭН, 2009. 440 с.
12. Шаповалов С.Н. Государственные праздники в Советском Союзе: зарубежный опыт исследования // Теория и практика общественного развития. 2009. № 3-4. С. 228-235.
13. Geldern J. von. Bolshevik Festivals, 1917-1920. Berkeley and London: University of California Press, 1993.

Матухно Юлія Еволюція українського святкового календаря у перші пореволюційні роки (на матеріалах Півдня України)

У статті здійснено аналіз становлення та розвитку радянського святкового календаря на Півдні України, як найбільш етнічно строкатого регіону, де знаходились представники різних нацменшин, котрі різнилися не лише традиційним устроєм, а й релігійною різноплановістю.

Розглянуті основні засади святкової культури й особливості впровадження на базі репресивного та мімікрічного впливу на населення. Обґрунтовані особливості використання свят у політичних цілях у радянській час. Проаналізовано становлення та розвитку святкового календаря у період першого десятиліття більшовицької влади на території України у рамках історичної геортології.

Продемонстровано, що святкова політика пройшла 2 етапи розвитку, що співпадають з політичними періодами життя країни Рад 1920-х років – «Воєнний комунізм» та НЕП. Проаналізоване святкування Дня Інтернаціоналу (1 Травня) в Одесі, Миколаєві та Херсоні у перші роки радянської влади.

Ключові слова: свята, святкова політика, святковий календар, святкова культура, радянська влада, більшовики, комуністи, ідеологія, СРСР, Україна, Південь

Матухно Юлія Еволюція українського праздничного календаря в первые послереволюционные годы (на материалах Юга Украины)

В статье проведен анализ становления и развития советского праздничного календаря на Юге Украины, как наиболее этнически пестрого региона, где находились представители различных национальностей, которые отличались не только традиционным укладом, но и религиозной разноплановостью.

Рассмотрены основные принципы праздничной культуры и особенности внедрения на базе репрессивного и мимикрического влияния на население. Обоснованы особенности использования праздников в политических целях в советское время. Проанализированы становление и развитие праздничного календаря в период первого десятилетия большевистской власти на территории Украины в рамках исторической геортологии.

Продемонстрировано, что праздничная политика прошла 2 этапа развития, совпадающие с политическими периодами жизни страны Советов 1920-х годов – «военный коммунизм» и НЭП. Проанализировано празднования Дня Интернационала (1 Мая) в Одессе, Николаеве и Херсоне в первые годы советской власти.

Ключевые слова: праздники, праздничная политика, праздничный календарь, праздничная культура, советская власть, большевики, коммунисты, идеология, СССР, Украина, Юг

Matukhno Yulia Evolution of the Ukrainian holiday calendar in the first post-revolutionary years (on materials of the South of Ukraine)

The article analyzes the formation and development of the Soviet festive calendar in the South of Ukraine, as the most ethnically diverse region in which there were representatives of various national minorities, which differed not only in the traditional way but also in religious rituals. The main principles of celebratory culture and features of introduction on the basis of repressive and mimicry influence on the population are considered. Reasonable features of the use of holidays for political purposes in Soviet times.

The formation and development of the festive calendar during the first decade of Bolshevik power in the territory of Ukraine within the framework of historical georhtology was analyzed. Mass holidays and spectacles, due to their scale, integrability, and accessibility, occupy a special place in the hierarchy of Soviet festive culture. Mass holidays can be attributed to dual phenomena, preserving the original syncretism of artistic and utilitarian principles.

Evolutionary celebratory culture is traced on the basis of consideration of the first Soviet holiday - the International Day (May 1), which subsequently received official status. Not only Soviet but also modern foreign researchers, in particular Sh. Fitzpatrick, S. Davis, I. Hellbeck, L. Vayola, M. Rolf, S. Plaggenborg, G. von Geldern, R. Kayua, and others were attracted to the development of the issue. It has been shown that the holiday policy has passed two stages of development, coinciding with the political periods of the life of the Soviet Union – «Military Communism» and the NEP.

Each of them in one way or another influenced the attitude of the authorities towards festive policy, which directly influenced the festivity in the legislative sense. The relationship between festive politics and anti-religious campaigns is investigated. The celebration of the International Day (May 1) in Odesa, Mykolayiv and Kherson in the first years of Soviet power was analyzed.

Keywords: holidays, festive policy, festive calendar, festive culture, Soviet power, Bolsheviks, communists, ideology, USSR, Ukraine, South

Рецензенти:

Михайлуца М.І., д.і.н., професор

Шитюк М.М., д.і.н., професор

Надійшла до редакції 25.09.2017 р.